

Opgraving Schoolstraat 13, Bathmen

CM

Opgraving Schoolstraat 13 Bathmen

project 573

Auteur: Marieke van der Wal

Status:	Definitief		
	Naam:	Datum:	Paraaf:
Akkoord Senior-Archeoloog:	E. S. Mittendorff	12-07-2017	<i>EM.</i>

COLOFON

© 2017, Gemeente Deventer, Deventer.

Auteur: Marieke van der Wal
Redactie: Emile Mittendorff en Bart Vermeulen
Beeldredactie: Emile Mittendorff
Productie kaartmateriaal: Marieke van der Wal
Vormgeving: Anne Mette van de Merwe

Titel: Opgraving Schoolstraat 12, Bathmen (project 573)

Reeksnaam: Interne Rapportages Archeologie Deventer, nummer 99

Dit rapport is een product van:

Archeologie Deventer
Gemeente Deventer

Postbus 5000
7400 GC Deventer
Nederland
Telefoon: (0031)-(0)570-671155
www.deventer.nl

INHOUD

I Inleiding	1
1.1 Ligging onderzoeksgebied	2
1.2 Projectgegevens	2
1.3 Samenvatting	3
2 Archeologisch en historisch kader	4
2.1 Archeologisch kader en eerder uitgevoerd onderzoek	4
2.2 Historisch kader	6
3 Vraagstelling, strategie en methode	7
3.1 Doelstelling en onderzoeksvragen	7
3.2 Strategie en methoden	8
4 Landschap en bodem	9
4.1 Geomorfologisch en bodemkundig kader	9
4.2 Historisch grondgebruik	10
4.3 Geomorfologische en bodemkundige resultaten van het onderzoek	12
5 Sporen en structuren	13
5.1 Sporen van een mogelijke gebouwstructuur	14
5.2 Greppels	15
5.3 Overige sporen	16
6 Vondstmateriaal	17
6.1 Keramiek	17
6.2 Glas	17
6.3 Metaal	18
6.4 Dierlijk botmateriaal	18
7 Conclusie en beantwoording van de onderzoeksvragen	19
7.1 Conclusie	19
7.2 Beantwoording onderzoeksvragen	19
Verantwoording afbeeldingen	21
Literatuur	21

I INLEIDING

De aanleiding van het onderzoek vormt de nieuwbouw van een bibliotheek, een winkel en appartementen op het adres Schoolstraat 13 te Bathmen. Hiervoor moest de oude bebouwing worden gesloopt, waarna een bouwkuip met een oppervlakte van ca. 820 m² dieper dan 0,5 m onder maaiveld zou worden aangelegd. Mogelijk was een deel van het bodemarchief ter plaatse al verstoord door de te slopen panden, maar in de onbebouwde delen zou nog een intact bodemarchief aanwezig kunnen zijn. Door deze werkzaamheden zouden eventueel aanwezige archeologische resten worden bedreigd. In verband met deze voorgenomen nieuwbouw is in 2014 door Archeologie Deventer een bureaustudie opgesteld voor dit plangebied. Conclusie van dit bureauonderzoek was dat de archeologische verwachting voor de periode van de prehistorie tot en met de vroege middeleeuwen van het onderzoeksgebied hoog is.¹

Vanwege de ligging van het plangebied op de Bathmense Enk, in een dekzandlandschap, moest rekening gehouden worden met archeologische sporen en vindplaatsen daterend uit de prehistorie en de Romeinse tijd in de onverstoorde delen van het plangebied. Tevens bevindt het plangebied zich in de historische dorpskern van het dorp Bathmen en daarom moest ook rekening gehouden worden met archeologische sporen en vindplaatsen vanaf de vroege middeleeuwen. Het op basis van het selectieadvies genomen selectiebesluit luidde dan ook dat voor de voorgenomen ingrepen archeologisch vervolgonderzoek vereist is. Het vervolgonderzoek vond plaats in de vorm van een opgraving, waarbij de mogelijkheid bestond tot de aanleg van uitbreidingen indien dat nodig werd geacht. Het onderzoek is in november 2016 door Archeologie Deventer uitgevoerd (afb. 1.1).

Afb 1.1. De aanleg van een van de werkputten in de dorpskern van Bathmen.

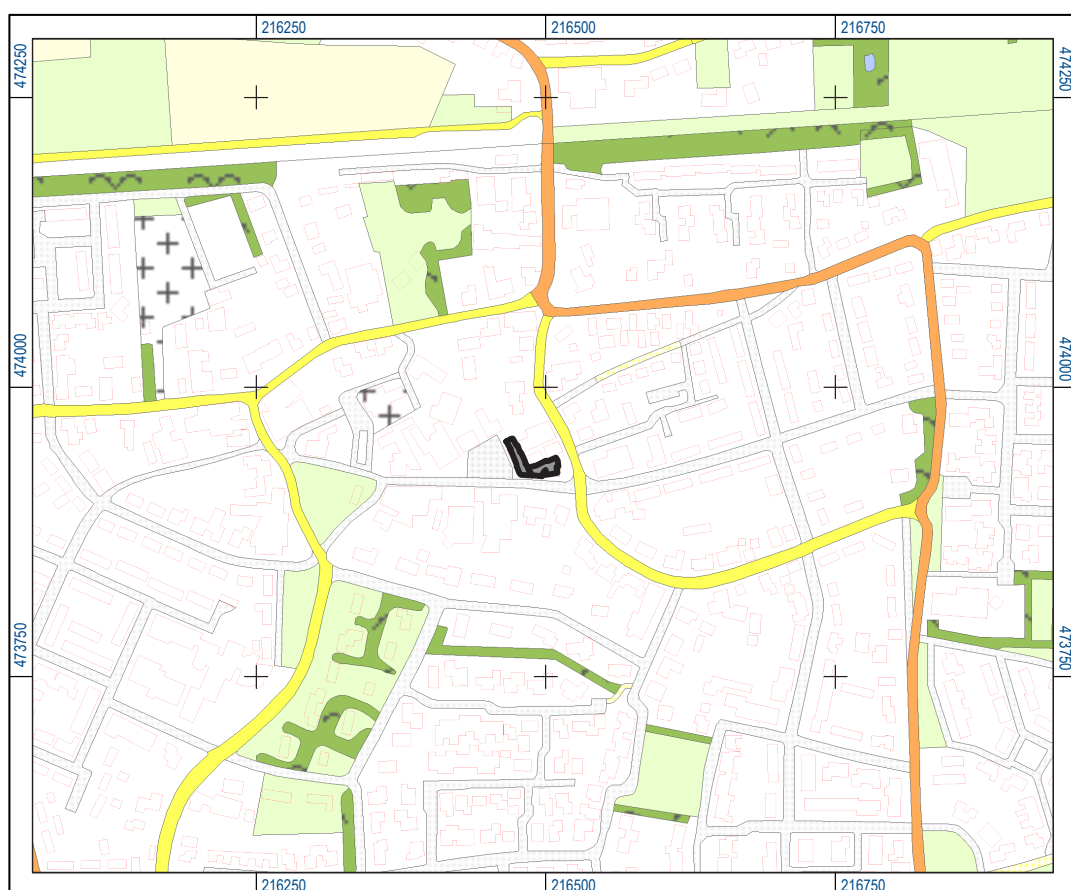
¹ Oosterwegel, 2014.

1.1 LIGGING ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied is gelegen in de dorpskern van Bathmen, ter hoogte van het adres Schoolstraat 13, op de hoek met de Molenstraat (afb. 1.2).

1.2 PROJECTGEGEVENS

Projectnr. Archeologie Deventer:	573
Plaats en gemeente:	Bathmen, Deventer
Naam onderzoek:	Bathmen Schoolstraat
Perceelnrs.:	BMN02A 4459, 4458, 3425 en 3580
Onderzoeksmeldingsnummer:	4022154100
Centrumcoördinaten:	X: 216.476 Y: 473.939
Bevoegd gezag:	B. Vermeulen
Projectleiding:	E. Mittendorff, M. van der Wal
Veldteam:	C. Koster, E. Mittendorff, M. van der Wal
Duur uitvoering:	2 dagen; 23-24 november 2016

Afb. 1.2. De ligging van het onderzoeksgebied (zwart).

1.3 SAMENVATTING

Voor de bouw van een nieuwe bibliotheek, een winkel en appartementen werd in de dorpskern van Bathmen een bouwkuip aangelegd met een oppervlakte van ca. 820 m². Voor dit gebied is een bureaustudie uitgevoerd, waarbij de conclusie was dat voor het plangebied archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk was.² Gedurende het onderzoek werd duidelijk dat het zuiden en oosten van het onderzoeksgebied grotendeels verstoord waren. Daarom werd de werkput hier uitgebreid om zo de onverstoorde delen van het plangebied te documenteren. In deze uitbreidingen werden inderdaad meer intacte archeologische sporen aangetroffen. Slechts in het uiterste noorden van het onderzoeksgebied was een deel van het bodemprofiel intact. In de overige delen is het gebied afgetopt en ligt op het dekzand een verstoorde A-horizont. Hierdoor heeft slechts op één locatie binnen het onderzoeksgebied een profielopname plaatsgevonden.

Tijdens het onderzoek zijn de resten van twee palenrijen aangetroffen (die mogelijk onderdeel uitmaken van een schuur) en enkele perceelsgreppels. Het vondstmateriaal dat in de sporen is gevonden, is gering in aantal en in kwaliteit. Hierdoor kan in de meeste gevallen slechts een ruime datering aan de vondsten en daarmee de sporen gegeven worden. De palenrijen worden geplaatst in de nieuwe tijd (ca. 1500-1700), maar een begindatering in het laatste deel van de late middeleeuwen wordt niet uitgesloten. Deze sporen zijn niet eenduidig aan een bekend erf te koppelen. Het dichtstbijzijnde bekende historische erf, is een van de erven met de naam Veldkamp, maar dit erf ligt aan de overzijde van een historische weg. De greppels zijn geïnterpreteerd als perceelsgrenzen en hangen waarschijnlijk samen met wegen die ten noorden en ten zuiden van het onderzoeksgebied liepen. De greppel in het noorden van het onderzoeksgebied, heeft de oudste datering en de opvulling hiervan wordt in de periode 1400-1600 geplaatst. De overige sporen dateren uit de nieuwe tijd of zelfs later. Het vondstmateriaal dat is aangetroffen binnen het onderzoeksgebied past bij het beeld van 'gewone' huisraad in deze periode.

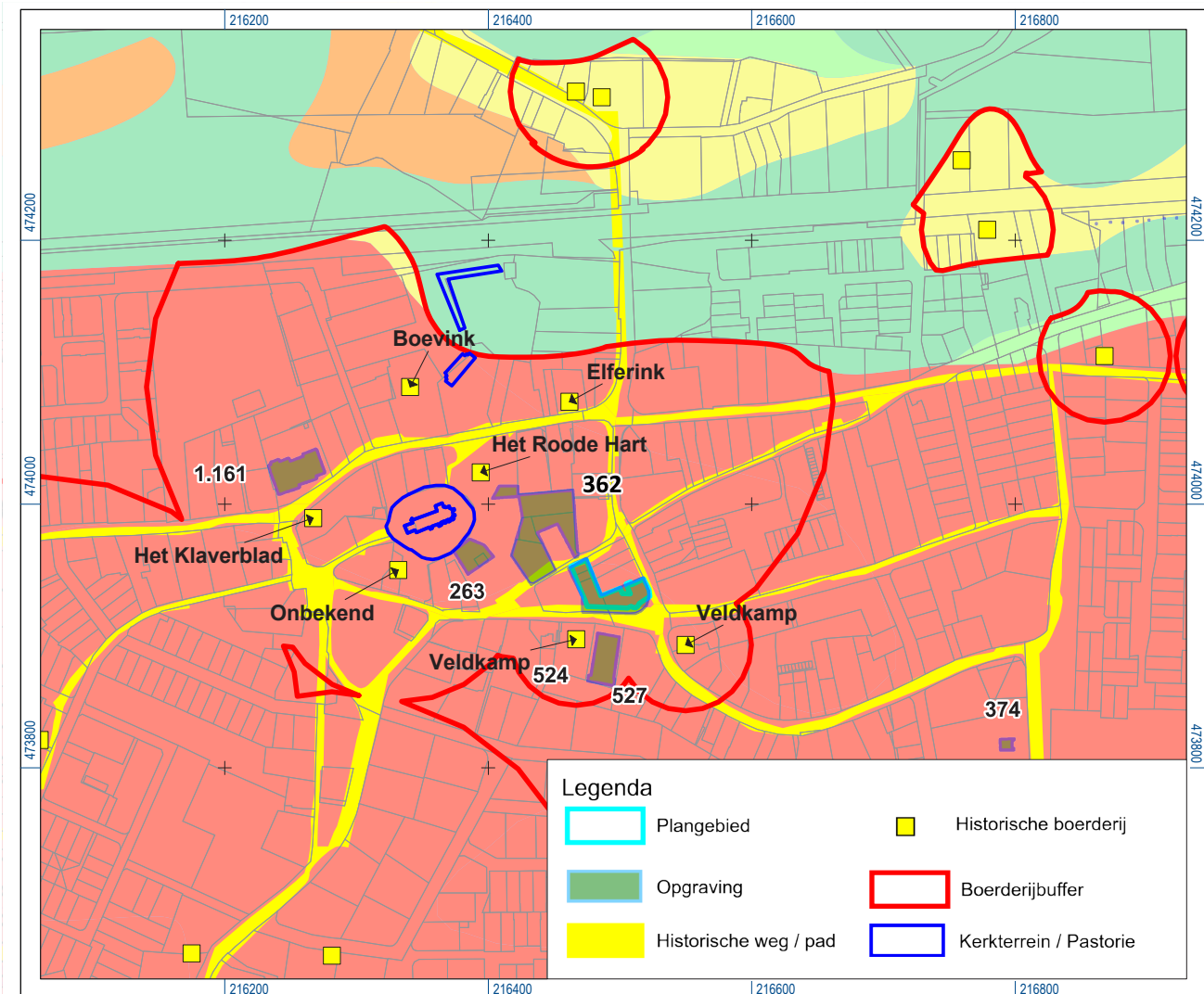
2 Oosterwegel, 2014.

2 ARCHEOLOGISCH EN HISTORISCH KADER

2.1 ARCHEOLOGISCH KADER EN EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK

Op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Deventer, ligt het onderzoeksgebied in een gebied met een hoge archeologische verwachting. Deze hoge verwachting is voornamelijk gebaseerd op het natuurlijke landschap, de historische context en resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek. Het onderzoeksgebied ligt op een dekzandrug, de Bathmense Enk. Deze dekzandrug behoort tot een keten van oostwest georiënteerde dekzandruggen en plateaus, die door diverse beekdalen worden doorsneden. De overgang van een hoger naar een lagergelegen gebied (de flanken van de dekzandruggen) werd vaak gekozen als nederzettingslocatie en de dekzandruggen waren goed geschikt voor akkerbouw. Al vanaf de prehistorie waren dergelijke locaties in trek als nederzettingslocatie. De lagergelegen delen zijn veel minder intensief gebruikt als weide- of hooiland, en werden vaak pas in de volle of late middeleeuwen en nieuwe tijd bewoond. Ook in de omgeving van het huidige onderzoeksgebied zijn eerder archeologische sporen en vondsten aangetroffen. Het meest relevant voor de archeologische verwachting van het plangebied is een vijftal onderzoeken ten (noord)westen van het onderzoeksgebied (afb. 2.1).

Afb. 2.1. Overzicht van eerder uitgevoerd onderzoek, geprojecteerd op de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart. Hierbij heeft groen een lage archeologische verwachting, geel een middelmatige en rood en oranje een hoge verwachting.

Project 1.161: Dorpsstraat (1999)

In 1999 heeft de AWN (Archeologische Werkgemeenschap Nederland, thans AWN Vereniging Vrijwilligers in de Archeologie) een waarneming gedaan in een bouwput aan de Dorpsstraat. In de bouwput werden de paalkuilen van een boerderijplattegrond herkend. In de paalkuilen werden grote hoeveelheden houtskool en verbrande leem aangetroffen; de boerderij is vermoedelijk afgebrand. De plattegrond is gedateerd in de volle middeleeuwen, ca. 1050 tot 1250 na Chr. Achter de boerderij werd tevens een boomstamwaterput aangetroffen.³

Project 263: Bathmen Dorpsschool (2005)

In 2005 vond in de bouwput van de klaslokalen van de Dorpsschool in Bathmen door Archeologie Deventer een noodonderzoek plaats. Een deel van de sporen op de hogere delen was al verloren gegaan bij het ontgraven van het gebied. In de bouwput werden nog sporen van bijgebouwen aangetroffen. De datering van deze mogelijke schuren werd in de 14de tot 16de eeuw geplaatst.⁴

Project 362 (RAAP-project, 2009):

In 2009 is in het huidige plangebied en een zone daar ten noordwesten van, door RAAP Archeologisch Adviesbureau een booronderzoek uitgevoerd. Uit de boringen bleek dat vooral in de zuidelijke helft van het plangebied nog een (restant) van een plaggendek aanwezig was. In enkele boringen werden verstoringen aangetroffen. Uit de boringen werd duidelijk dat deze verstoringen een zeer lokaal karakter hebben. Mede door de aanwezigheid van een plaggendek zouden eventuele aanwezige archeologische sporen goed bewaard zijn gebleven. Er werd dan ook geadviseerd om vervolgonderzoek te laten doen.⁵

Project 524: IVO-B Schoolstraat 10 (2014)

In 2014 is door Archeologie Deventer een booronderzoek uitgevoerd op het perceel van Schoolstraat 10, in verband met de geplande bouw van appartementen. Uit dit booronderzoek kwam naar voren dat de oorspronkelijke bodemopbouw vrijwel intact is en dat er een dik plaggendek aanwezig is. Het selectieadvies luidde dan ook dat de grondwerkzaamheden archeologisch begeleid dienden te worden.⁶

Project 527: DO Schoolstraat 10 (Archeodienst, 2014)

Eveneens in 2014 werd het ontgraven van de bouwkuip aan de Schoolstraat 10 archeologisch begeleid door Archeodienst. Bij dit onderzoek werden onder andere enkele grote kuilen uit de 15de tot 16de eeuw en een mogelijke waterput uit de late middeleeuwen aangetroffen. Verder werden voornamelijk sporen van een tuinaanleg uit de 17de tot 18de eeuw gedocumenteerd.⁷

---

3 Lubberding, 1999, 19.
4 Bartels & Vermeulen, 2005.
5 Kastelein, 2009.
6 Mittendorff, 2014.
7 Spitzers, 2014.

2.2 HISTORISCH KADER

Het onderzoeksgebied is gelegen in de historische kern van Bathmen. Het dorp Bathmen is waarschijnlijk ontstaan uit een aantal verspreide erven die uitgroeiden tot een dorp rond de kerk. De eerste ontwikkelingen tot het ontstaan van het dorp speelden zich vermoedelijk af in de 11de of 12de eeuw. Gezien de ligging van het onderzoeksgebied in of aan de rand van de oude dorpskern werden hier dan ook sporen van landgebruik of bewoning uit de periode middeleeuwen en nieuwe tijd verwacht. Het onderzoeksgebied bevindt zich tevens in de buffers van enkele historisch bekende boerderijen (zie afb. 2.1). Rond historische boerderijen is een buffer getrokken waarin oudere voorgangers en erfverschijnselen zoals bijgebouwen verwacht kunnen worden. Bij veel boerderijen vond tot ongeveer 1300 - vanwege houtrot aan de dragende constructie - regelmatig nieuwbouw plaats, waarbij de boerderij (na enkele decennia) op enige afstand van de oude boerderij werd herbouwd. Archeologisch onderzoek in de gemeente Deventer en daarbuiten heeft uitgewezen dat sporen van oudere fasen van de boerderij en bijbehorende structuren tot op 200 m van het latere erf gevonden kunnen worden. Bij boerderijen ná circa 1300 werd een nieuwe vorm van fundering gebruikt (poeren of stiepen), waardoor gebouwen minder vaak vernieuwd hoefden te worden en er minder (of geen) sprake was van verplaatsing. Rond erven die tussen circa 1300 en 1832 ontstonden, is daarom een buffer van 50 m gelegd. Om erven die ontstonden ná 1832 is verder geen buffer gelegd, omdat informatie over locatie en inrichting van deze erven beschikbaar is in historische kaarten.

Het onderzoeksgebied ligt binnen twee boerderijbuffers. Beide boerderijen hebben de naam Veldkamp. Dit komt echter door onduidelijkheid over welk erf nu Veldkamp heette. De achterliggende data behorende bij de kadastrale minuut van 1832 geeft wel enige uitsluiting. Bij de oostelijke boerderij staat als 'Bebouwingsnaam' "Veldkamp" ingevuld, terwijl dit bij de westelijke boerderij is leeggelaten. In ieder geval is duidelijk dat erve Veldkamp in de nieuwe tijd (vanaf 1500 na Chr.) is ontstaan. Ook in de omgeving van het onderzoeksgebied zijn historische bekende boerderijen aanwezig. Zo liggen ten noorden van het plangebied de historische erven Boevink (eerste vermelding 1188) en Elferink (eerste vermelding in de 15de eeuw). De afstand tot deze erven bedraagt minder dan 200 m, waardoor oudere voorgangers, bijgebouwen en randverschijnselen van de erven (bijvoorbeeld perceelsgrenzen, diergraven) verwacht konden worden. Het erf Het Roode Hart, dat zich ca. 100 m ten noordwesten van het plangebied bevindt, is in het begin van de 19de eeuw ontstaan.

3 VRAAGSTELLING, STRATEGIE EN METHODE

3.1 DOELSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van het onderzoek was het documenteren van gegevens en het veiligstellen van materiaal van vindplaatsen om daarmee informatie te behouden die van belang is voor de kennisvorming over het verleden. Voor alle perioden die in het onderzoek zouden worden aangetroffen gold daarom dat het algemene onderzoeksdoel bestond uit het documenteren van aard, ouderdom, omvang, gaafheid en conservering van sporen, vondsten, structuren en complexen.

Voorafgaand aan het onderzoek is in het Programma van Eisen (PvE) een aantal onderzoeksvragen opgesteld:⁸

1. Sluit de bodemkundige en geomorfologische informatie uit het onderzoek aan op het beeld zoals weergegeven op de gedetailleerde geomorfologische kaart voor het onderzoeksgebied? (Zie <http://www.deventer.nl/ontspannen/cultuur/archeologie/archeologiebeleid/inventarisaties-en-achtergronddocumenten-verwachtingskaart/inventarisaties-en-achtergronddocumenten-verwachtingskaart/geomorfologische-kaart>) Zo niet, op welke punten worden afwijkingen gesignaleerd en wat betekent dit voor de archeologische verwachting?
2. Zijn er archeologische sporen aanwezig in het onderzoeksgebied?
3. Wat is de aard, datering en ruimtelijke verspreiding van de aangetroffen sporen?
4. Hoe is de conserveringstoestand van de aanwezige resten?
5. Zijn binnen het onderzoeksgebied vindplaatsen aan te wijzen? Zo ja, hoe kunnen deze worden begrensd, getypeerd en gedateerd?
6. Wat is de inhoudelijke en fysieke waardering van deze vindplaats(en)?
7. Zijn er aanwijzingen dat delen van het onderzoeksgebied dermate zijn verstoord dat geen archeologische resten meer verwacht worden?

Indien er een vuursteenvindplaats aanwezig is;

8. Zijn er concentraties vuursteen aan te wijzen of is er sprake van een diffuse vuursteenstrooiing? En hoe groot is het gebied waarbinnen vuursteen uit de vroege prehistorie wordt aangetroffen?
9. Valt er uit de aangetroffen aantallen en soorten (bewerkt/onbewerkt) vuursteen iets te zeggen over de hoeveelheid verblijfplaatsen of de aard en activiteiten waarmee deze samenhangen?

Indien er een prehistorische vindplaats aanwezig is:

10. Hoe was dit gebied in de prehistorie in gebruik? Maakte het deel uit van een nederzettingsareaal?
11. Zo ja, wat is de indeling van het erf, of de erven? Hoe groot was deze, of waren deze?
12. Valt er aan de hand van de vondsten in de voorraad- en afvalkuilen of andere sporen iets te zeggen over de voedsel economie?

Indien er een middeleeuwse vindplaats aanwezig is:

13. Kan een koppeling gemaakt worden met sporen van de erven ten zuiden van het plangebied? Of met een van de andere historisch bekende erven in de directe omgeving?
14. Zo ja, zijn er aanwijzingen voor oudere voorgangers van de boerderijen? En zijn er ook aanwijzingen aanwezig voor een eventuele verplaatsing van de erven?

⁸ Van der Wal, 2016.

3.2 STRATEGIE EN METHODEN

Het onderzoek is uitgevoerd als een opgraving. De vooraf opgestelde strategie bestond uit de aanleg van twee sleuven, een sleuf over de gehele lengte van het noordelijke deel (werkput 1) en een sleuf over de gehele lengte van het zuidelijke deel (werkput 2) van het plangebied (afb. 3.1). Aan weerszijden van de sleuven zou een strook opengelaten worden voor de stort. Indien nodig konden ter plaatse van deze stroken aan weerszijden van de sleuven alsnog putten aangelegd en gedocumenteerd worden.

Bij de aanleg van werkput 1 is deze direct zo breed mogelijk aangelegd, met in achtneming van een veiligheidstalud bij de belendingen. Bij de aanleg van werkput 2 bleek dat deze meer verstoord was dan vooraf gedacht. Deze verstoring is tot het onverstoorde niveau verwijderd. Om een zo duidelijk mogelijk beeld van de eventueel nog aanwezige sporen te verkrijgen, is deze werkput zo breed mogelijk aangelegd (zie afb 3.1). De meest oostelijke zone van het onderzoeksgebied kon niet aangelegd worden door de aanwezigheid van parkeerplaatsen die nog in gebruik waren. Op deze wijze is ca. 500 m² aangelegd.

De werkputten zijn machinaal aangelegd op de overgang naar de natuurlijke C-horizont. De werkputten en de aanwezige sporen zijn gefotografeerd en ingemeten. Hierna zijn de antropogene sporen gecoupeerd om de aard, functie en datering van de sporen te bepalen. Volgens het PvE diende van elke werkput twee profielkolommen met een breedte van 1 m aan de beide uiteinde van de werkput gedocumenteerd te worden. In de praktijk bleek dit niet mogelijk, door het ontbreken van een intact bodemprofiel in een groot deel van het onderzoeksgebied. Enkel in het noorden van werkput 1 was nog een onverstoord bodemprofiel aanwezig (zie ook afb. 3.1 en 4.5). Dit profiel (profiel 104) is gedocumenteerd.

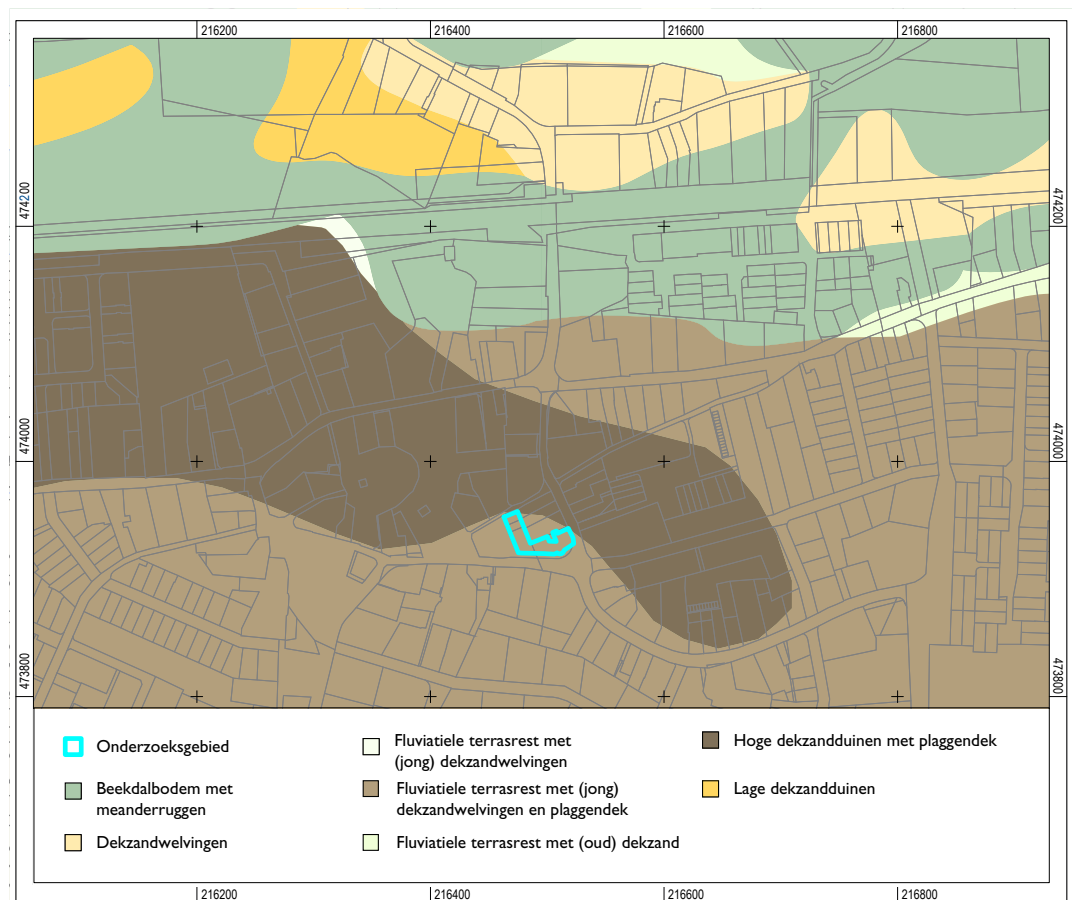
Afb. 3.1. De geplande werkputten en de aangelegde werkputten met het gedocumenteerde profiel.

4 LANDSCHAP EN BODEM

4.1 GEOMORFOLOGISCH EN BODEMKUNDIG KADER

Het natuurlijke landschap van het buitengebied van de gemeente Deventer bestaat grotendeels uit dekzand. De basis van het landschap wordt gevormd door een Pleistoceen rivierlandschap. Als gevolg van opeenvolgende sedimentatie en erosie door afwisselend wind en water is in het pleniglaciaal (73.000 – 12.500 BP) een terrassenlandschap ontstaan. In het laat glaciaal (12.500 – ca. 10000 BP) is over dit terrassenlandschap als gevolg van (vaak lokale) verstuing in de laatste ijstijd een pakket dekzand (jong dekzand) afgezet. Deze laag stuifzand vormde op de terrassen en in de oude rivierdalen kenmerkende ruggen en koppen. De overgang van een hoger naar een lagergelegen gebied (de flanken van de dekzandruggen) werd vaak gekozen als nederzettingslocatie en de dekzandruggen waren goed geschikt voor akkerbouw. De dekzandruggen zijn al vanaf de prehistorie door mensen in gebruik. De lagergelegen delen zijn veel minder intensief gebruikt als weide- of hooiland, en werden vaak pas in de volle of late middeleeuwen en nieuwe tijd bewoond.

Het onderzoeksgebied ligt op een dergelijke dekzandrug, namelijk die van de Bathmense Enk. Deze dekzandrug behoort tot een keten van oostwest georiënteerde dekzandruggen en -plateaus, die door diverse beekdalen worden doorsneden. De keten strekt zich over een afstand van circa 14 km uit in oostelijke richting, vanaf de IJssel bij Deventer tot aan de buurschap Bathmen-Loo. Het dekzandlandschap in en om Deventer wordt gekenmerkt door een dik pakket zand, dat alle oudere geologische lagen afdekt. Hierin hebben zich in de loop der tijd bodems ontwikkeld. In de middeleeuwen zijn op de hoge en droge delen in het dekzandlandschap essen aangelegd: akkers die in regelmaat werden bemest met op heidevelden of in beekdalen gestoken plaggen.

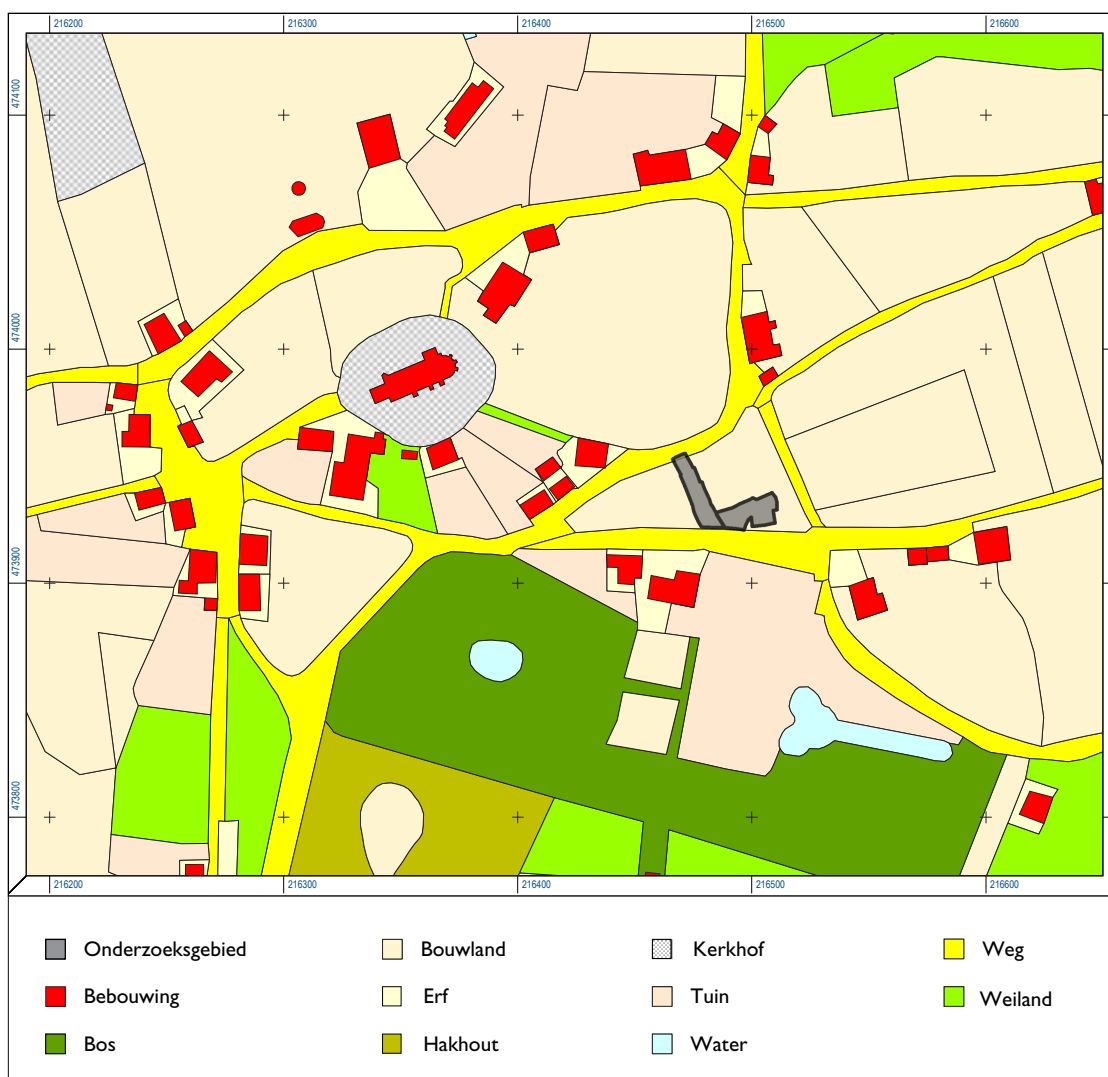

Afb. 4.1. Het onderzoeksgebied op de geomorfologische kaart.

Het onderzoeksgebied ligt op een fluviale terrasrest met (jonge) dekzandwelingen en plaggendek, op de overgang naar een hoge dekzandduin met plaggendek (afb. 4.1). Het terrein had daarom voorafgaand aan het onderzoek een hoge verwachte dichtheid aan archeologische resten van vroegere bewoning of grondgebruik.

4.2 HISTORISCH GRONDGEBRUIK

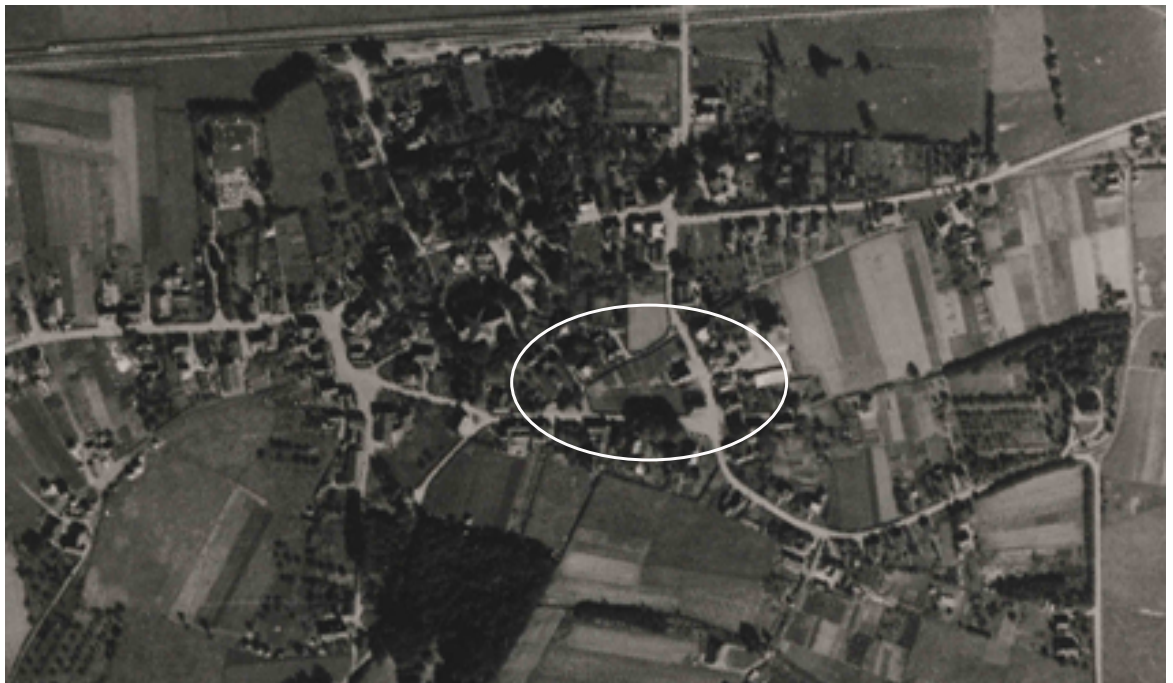
Het onderzoeksgebied bevindt zich zoals gezegd in de historische kern van Bathmen. De locatie van het onderzoeksgebied is echter lange tijd niet bebouwd geweest. Op verschillende historische kaarten is te zien dat de locatie van het onderzoeksgebied vrij van bebouwing is, onder andere bijvoorbeeld op de Hottinger kaart en op de kadastrale minuut van 1832 (afb. 4.2). Het land was in de eerste helft van de 19de eeuw als bouwland in gebruik en was eigendom van de Hervormde Gemeente. Ook op een ansichtkaart uit 1916 is te zien dat dit deel van Bathmen nog onbebouwd was. Op de ansichtkaart kijkt men vanuit het zuidoosten richting de kerk (afb. 4.3). Pas op een luchtfoto uit de Tweede Wereldoorlog (september 1944) is hier in het oosten van het perceel bebouwing te zien (afb. 4.4).

Afb. 4.2. Op de kadastrale minuut van 1832 is de locatie van het onderzoeksgebied onbebouwd.

Afb. 4.3. Ansichtkaart van de Schoolstraat uit ca. 1916. Vanuit de zuidoosthoek van het onderzoeksgebied kijkt men richting de kerk.

Afb. 4.4. Op deze luchtfoto uit 1944 is wel bebouwing op het perceel van het onderzoeksgebied te zien.

4.3 GEOMORFOLOGISCHE EN BODEMKUNDIGE RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK

In het grootste deel van het onderzoeksgebied was het bodemprofiel dusdanig verstoord door de bouw en de sloop van de oude bebouwing, dat hier geen profielopname heeft plaatsgevonden. Alleen in het noorden van werkput 1 was nog een zone waarin een deel van het profiel nog intact was en dit is dan ook de enige locatie waar een profielopname is gedaan (afb. 4.5). De basis van het landschap wordt gevormd door een pakket fluvioperiglaciaal zand, dat een licht vervormde gelaagdheid kent. Dit pakket wordt afgedekt met een pakket matig fijn ongelaagd zand, dat als dekzand kan worden geïnterpreteerd. Op het dekzand ligt in het onderzoeksgebied een verstoorde A-horizont. Het oorspronkelijke bodemtype is hierdoor niet meer herkenbaar. In het onderzoeksgebied was in ieder geval vrijwel geen sprake van podzolering. De overgang naar het natuurlijke dekzand bevindt zich in het noordelijke deel van werkput 1 op een hoogte van ca. 8,80-8,90 m + NAP. In de rest van werkput 1 is het opgravingsvlak direct aangelegd onder de verstoringen en hier bevindt het vlak zich op ca. 8,50 m + NAP. Het maaiveld loopt naar het zuiden toe ca. 20 cm af (van ca. 9,50 m + NAP naar ca. 9,30 m + NAP), het is niet duidelijk of dit reliëf het natuurlijke reliëf volgt. Indien dit wel het geval is, zou in het zuidelijk deel van werkput 1 slechts ca. 10 cm van het bodemarchief ontbreken ten opzicht van het noordelijke deel van de werkput. In werkput 2 zijn meer verstoringen aangetroffen, die tot een grotere diepte verstoorden. De diepste verstoringen liepen door tot een hoogte van ca. 8,00 m + NAP. Het maaiveld bevindt zich in dit oostelijke deel van het onderzoeksgebied op een hoogte van ca. 9,35 m + NAP.

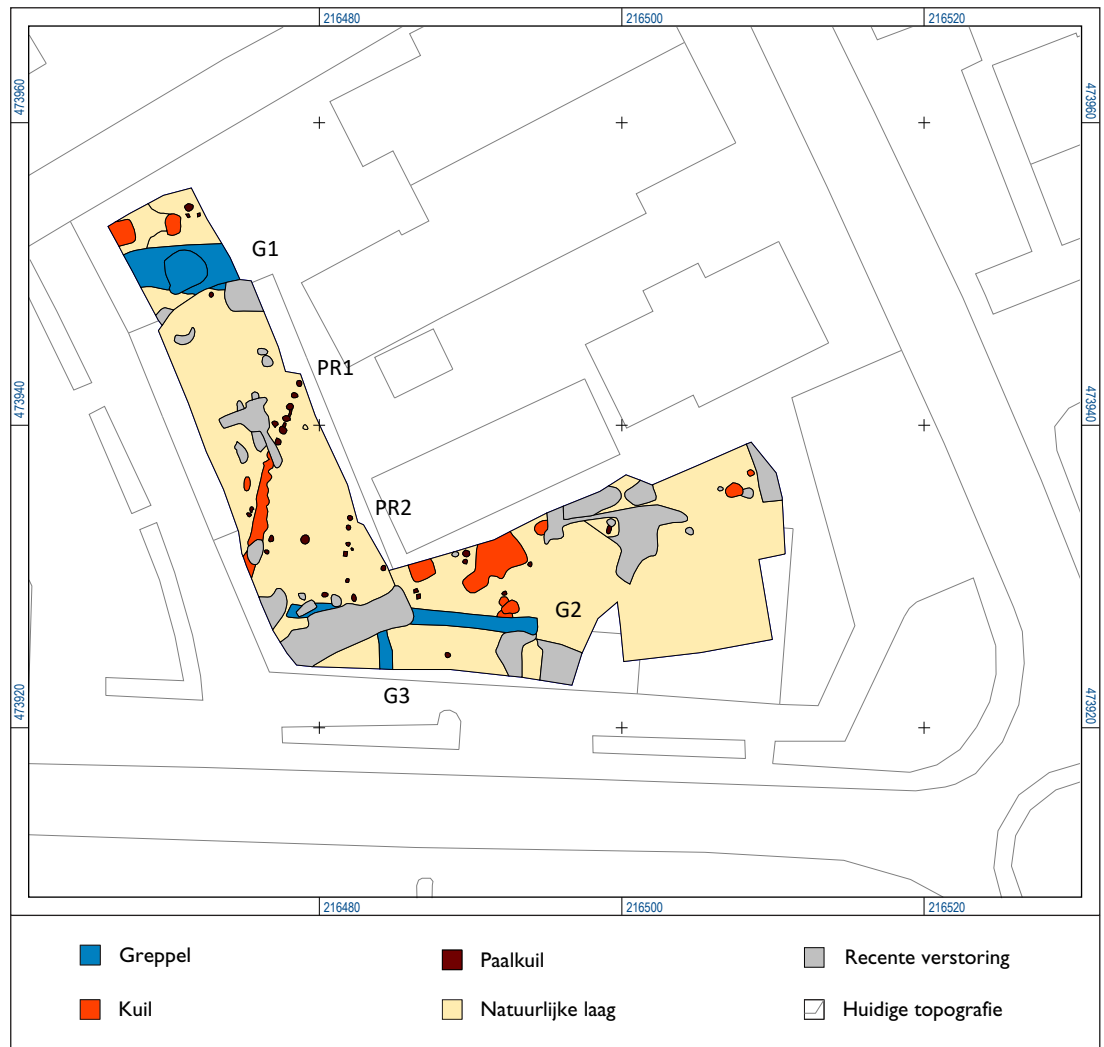
Afb. 4.5. In het noorden van werkput 1 was het profiel nog deels intact.

5 SPOREN EN STRUCTUREN

In totaal zijn tijdens het onderzoek 87 spoornummers uitgedeeld (afb. 5.1). De sporen bestaan voornamelijk uit paalkuilen, greppels en recente verstoringen (afb. 5.2). De aangetroffen sporen zijn, ondanks de aanwezige verstoringen, goed geconserveerd.

Spoorinterpretatie	Aantal
Bouwvoor recent	2
Greppel	4
Kuil	20
Natuurlijke laag	4
Natuurlijke verstoring	1
Paalkuil	34
Recente verstoring	22
Totaal	87

Afb. 5.1. Overzicht van de aangetroffen sporen.

Afb. 5.2. Overzichtskartaal van de aangetroffen sporen.

5.1 SPOREN VAN EEN MOGELIJKE GEBOUWSTRUCTUUR

De archeologische sporen bevinden zich voornamelijk in werkput 1. Hier werd centraal in de werkput een palenrij (PR1) aangetroffen. De palenrij is noordoost-zuidwest georiënteerd en heeft een minimale lengte van net iets meer dan 5 m. De paalsporen hebben een diameter die varieert tussen 30 en 50 cm en een restdiepte van 8 tot 26 cm onder het opgravingsvlak. De paalkuilen hebben een onderlinge afstand van 40 tot 50 cm. De vullingen van de paalsporen zijn allen vrij heterogeen en vlekkerig van kleur. In het verlengde van deze palenrij was ten zuidwesten hiervan een lineair spoor te zien, dat in eerste instantie als greppel is geïnterpreteerd (afb. 5.3). Bij het couperen van de “greppel” bleek deze echter uit meerdere kuilen te bestaan die elkaar deels doorsnijden. Deze rij kuilen heeft een lengte van 7,50 m in het sporenvlak. De kuilen hebben een diameter van ca. 80 cm en een restdiepte van gemiddeld 40 cm (afb. 5.4) De kuilen uit deze rij sporen wijken daarmee qua omvang en diepte af van de paalsporen uit de palenrij PR1, ten noorden van de rij kuilen. Mogelijk moeten deze grote kuilen gezien worden als uitgraafkuilen van de palen in de palenrij en hangt deze rij grote kuilen dus samen met de sloop van de structuur.

Afb. 5.3. De palenrij en het lineaire spoor in het sporenvlak.

Afb. 5.4. De rij sporen in het verlengde van de palenrij bestaat uit grote en diepe kuilen die elkaar oversnijden.

Ten oosten van deze rij sporen ligt een rijtje van vier kleine paalsporen (PR2) met eenzelfde oriëntatie als de palenrij PR1 en de rij kuilen die hierboven genoemd worden. De paalsporen uit palenrij PR2 komen qua grote, diepte en vulling overeen met de sporen van de palenrij PR1. De onderlinge afstand van deze paalkuilen varieert tussen 40 en 80 cm. De palenrij PR2 ligt op een afstand van ca. 5,50 m van de rij grote kuilen. Gezien de gelijke oriëntatie van PR2, PR1 en de rij grote kuilen en de overeenkomsten qua omvang en vullingen tussen PR1 en PR2, maakt PR2 vermoedelijk onderdeel uit van dezelfde structuur. Indien de sporen tot een gebouwstructuur behoren, zou de paalkuil die centraal tussen beide palenrijen ligt, eventueel als middenstaander kunnen worden gezien.

Indien de hierboven genoemde sporen inderdaad allemaal tot dezelfde gebouwstructuur gerekend kunnen worden, is hier sprake van een gebouw met een minimale lengte van 13,50 m en een breedte van 5,50 m. Met deze lengte en breedte zou de structuur als schuur kunnen worden geïnterpreteerd.

De paalsporen liggen erg dicht op elkaar. Er zijn geen parallellen bekend van huisplattegronden met een dergelijke dichte paalzetting. Hierdoor lijkt het onwaarschijnlijk dat de sporen tot een boerderijplattegrond behoren. Ook voor een bijgebouw zoals een schuur lijkt de paalzetting vrij dicht. Daarom wordt hier niet als zodanig van een gebouwstructuur gesproken, maar van twee palenrijen.

Slechts in een kuil van de rij grote kuilen is vondstmateriaal aangetroffen. Geen van de andere kuilen of paalsporen hebben vondsten opgeleverd. De keramiek uit de kuil bestaat uit grijsbakkende keramiek en steengoed met oppervlaktebehandeling, wat een datering geeft van de opvulling van de kuil in of na de periode 1500 tot 1700. In de vullingen van meerdere paalsporen en kuilen van deze rijen sporen zijn wel kleine fragmenten baksteenpuin aangetroffen, wat een *post quem*-datering na de eerste helft van de 13de eeuw geeft.

De paalsporen zijn niet eenduidig aan een van de bekende historische erven te koppelen. De palenrijen bevinden zich in de buffer van de twee boerderijen met de naam Veldkamp (zie par. 2.2). De meest westelijke van de twee boerderijen met de naam Veldkamp ligt op een afstand van slechts 33 m van de aangetroffen structuur; de meest oostelijke op een afstand van 75 m. Zoals in paragraaf 2.2 al is vermeld bestaat er onduidelijkheid over welke boerderij nu Veldkamp heet. Wel is bekend dat erve Veldkamp gesticht is in de periode 1500-1832. De datering van de palenrijen past binnen deze periode. De twee boerderijen liggen beide echter wel aan de overzijde van de oude weg die langs de zuidzijde van het onderzoeksgebied liep (zie afb. 4.2). Het lijkt niet waarschijnlijk dat bijvoorbeeld een bijgebouw van een van deze erven aan de andere zijde van een weg dan het erf zelf ligt, al valt dit niet uit te sluiten. Een tweede mogelijkheid is dat hier wellicht sprake is van een nog onbekend erf op de locatie van het onderzoeksgebied.

5.2 GREPPELS

Binnen het onderzoeksgebied zijn drie greppels aangetroffen. Greppel G1 ligt in het noorden van werkput 1 en is in het westprofiel van deze put gedocumenteerd (zie afb. 4.5). De greppel is oost-west georiënteerd en heeft in het opgravingsvlak een breedte van iets meer dan 3 m. In de profielopname is te zien dat deze greppel twee vullingen heeft, waaronder een vrij vlekkerige gebruiksfase. De opvulling van de greppel is homogeen grijsbruin van kleur en bevat onderin veel wortels. Zowel uit de gebruiksfase van de greppel als uit de opvulling van de greppel zijn scherven van roodbakkende keramiek afkomstig. Roodbakkende keramiek heeft een zeer lange gebruiksperiode, maar de scherven die in de opvulling zijn aangetroffen kunnen een iets scherpere datering geven van 1400 tot 1600.

Greppels G2 en G3 bevinden zich allebei in het zuiden van werkput 1, waarbij greppel G2 ook doorloopt in werkput 2. Greppel G2 is oost-west georiënteerd. In het opgravingsvlak heeft de greppel een lengte van 16,5 m en een breedte van ca. 1 m. De greppel heeft in ieder geval in het oosten verder doorgelopen. Hier is de greppel verstoord door de bouw van de voormalige bibliotheek. Een coupe over de greppel laat zien dat deze een restdiepte heeft van 42 cm en komvormig in doorsnede is (afb. 5.5). De vullingen zijn overwegend grijsbruin van kleur, maar zijn verder vrij heterogeen door de vele vlekken. Enkel in de opvulling van de greppel is vondstmateriaal aangetroffen bestaande uit een spijker en een zeer klein fragment kogelpotaardewerk, dat vermoedelijk door opspit hierin is terechtgekomen. Greppel G3 ligt haaks op greppel G2 en bevindt zich aan de zuidzijde van greppel G2. De greppel heeft net als greppel G2 een breedte van ca. 1 m in het opgravingsvlak. De greppel heeft een geringe restdiepte van 14 cm. In de coupe over deze greppel is te zien dat de greppel uit slechts een vulling bestaat, die sterk doorworteld is (afb. 5.6). Uit de vulling van greppel G3 ontbreekt vondstmateriaal, maar gezien de donkere kleur van de vulling en de scherpe begrenzing, wordt de datering van de greppel in de nieuwe tijd tot heden geplaatst.

Alle drie de greppels moeten waarschijnlijk gezien worden als perceelsgrenzen. Greppel G1 is mogelijk te koppelen aan een weg die ten noorden van het onderzoeksgebied liep. Op de Hottinger kaart en de kadastrale minuut van 1832 is op deze locatie nog steeds een weg te zien. Ook nu is deze weg nog steeds min of meer zichtbaar in de vorm van het Meesterspad. Op de kadastrale minuut is eveneens te zien dat aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied ook een oost-west georiënteerde weg loopt, de huidige Schoolstraat. Greppel G2 hangt mogelijk samen met deze weg.

Afb. 5.5. Coupe over greppel G2.

Afb. 5.6. Coupe over greppel G3.

5.3 OVERIGE SPOREN

De overige sporen die binnen het onderzoeksgebied zijn aangetroffen hangen samen met de bouw en/of sloop van de voormalige bibliotheek, of met de tuinen en groenstroken die hier tot de sloop van de voormalige bibliotheek tussen de bebouwing lagen. Zo zijn enkele grote maar ondiepe kuilen met een zeer donkere en sterk humeuze vulling geïnterpreteerd als plantkuilen (voornamelijk gelegen in werkput 2). Een van deze recente kuilen valt op door de vondsten die in de vulling van deze kuil zijn gevonden. In het uiterste oosten van werkput 2 werd in een kuil meerdere fragmenten 20ste-eeuwse borrelglasjes gevonden.⁹

---

9 S73, vnr. 6, 21 en 26.

6 VONDSTMATERIAAL

In totaal zijn 75 stuks vondstmateriaal verzameld, afkomstig uit 26 uitgedeelde vondstnummers (afb. 6.1). Het aangetroffen vondstmateriaal was in redelijke staat. Het is over het algemeen redelijk verweerd, gezien de zandige en zuurstofrijke grond in het onderzoeksgebied.

Materiaalcategorie	Aantal
Bewerkt bot	1
Dierlijk botmateriaal	15
Glas	26
Keramik	20
Metaal	13
Totaal	75

Afb. 6.1. Een overzicht van de aangetroffen materiaalcategorieën.

6.1 KERAMIEK

Het onderzoek heeft in totaal slechts 20 scherven keramik opgeleverd. Het baksel dat het meest is aangetroffen betreft roodbakkend aardewerk, gevolgd door steengoed met oppervlaktebehandeling en faience. De overige keramik bestaat uit enkele scherven majolica, kogelpot, grijsbakkende waar en industrieel witbakkende keramik. De keramik is erg gefragmenteerd waardoor het niet altijd makkelijk aan een vorm toe te kennen is. Geen enkel voorwerp is (archeologisch) compleet. De keramik komt uit verschillende contexten, maar is vooral aangetroffen in kuilen, de plantkuilen en greppels. Enkele scherven uit de greppel G1 (datering 1400-1600) in het noorden van het onderzoeksgebied zijn wel aan een vorm toe te kennen. Het betreft een fragment van een roodbakkende vetvanger (mogelijk typenr. 1) en een scherv van grape.

Andere vormen die in de sporen zijn aangetroffen betreffen een scherv van een roodbakkende steelkom (mogelijk typenr. 3) uit een van de plantkuilen, enkele borden van majolica en faience, een fles van steengoed en een kom en een bord van industrieel witbakkende keramik. De scherven waaraan een datering kon worden gegeven dateren vrijwel allen uit de overgang van de late middeleeuwen naar de nieuwe tijd en hebben allemaal een vrij ruime datering van meerdere eeuwen. Een fragment van een industrieel witbakkend bord is scherper te dateren door een deel van een merkstempel die op de bodem te zien is, namelijk *Société Céramique* uit Maastricht. Dit bedrijf was werkzaam tussen 1863 en 1958.

De keramik die in het onderzoeksgebied is aangetroffen, wijst allemaal op 'gewone' huisraad uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd dat als afval in de sporen terecht is gekomen

6.2 GLAS

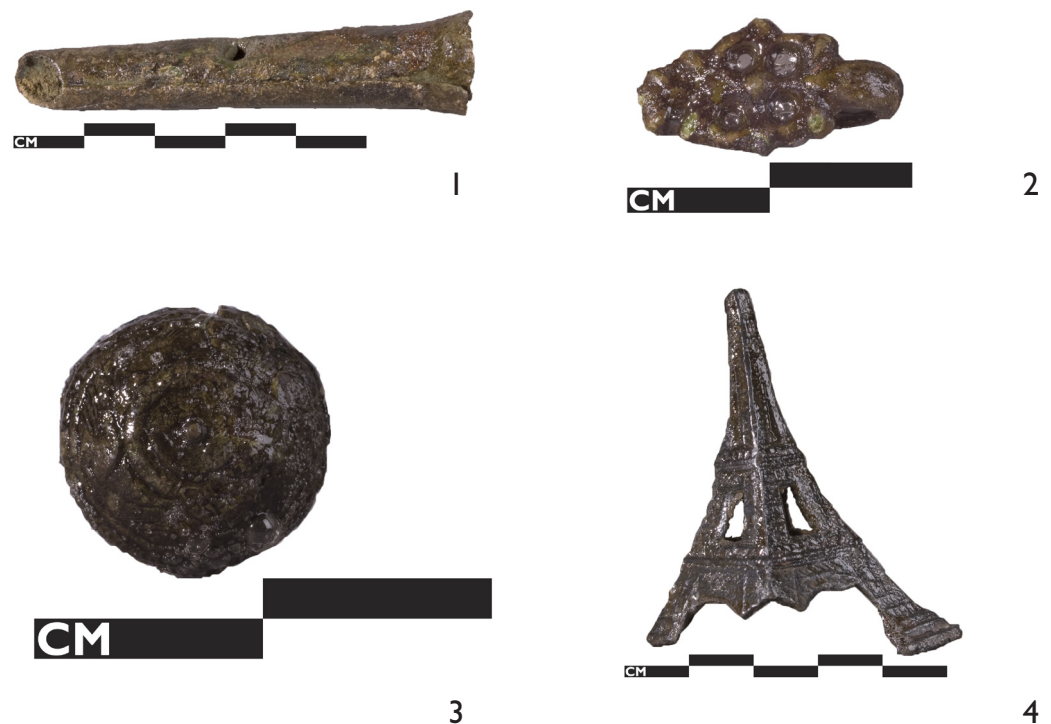
Het glas maakt de grootste groep uit van het vondstmateriaal. Vrijwel al het aangetroffen glas is afkomstig uit een jonge kuil, S73, in het oosten van werkput 2. Van de 26 stuks gevonden glas is slechts een fragment gevonden in een andere kuil. Het glas uit de kuil S73 bestaat op één klein fragment groen gekleurd glas na, enkel uit scherven van 20ste-eeuwse borrelglaasjes. Uit de scherven zijn minimaal zes exemplaren te reconstrueren.

Het fragment glas dat in een andere kuil is gevonden, betreft een stuk van een groen gekleurd dik glas, waarschijnlijk vensterglas.

6.3 METAAL

In totaal zijn tijdens het onderzoek dertien metaalvondsten gedaan. Drie hiervan zijn ijzeren nagels in slechte staat. Deze zijn gevonden in greppel G2, kuil S73 en in een recente verstoring. Eveneens uit een recente verstoring is een klein bronzen kledinghaakje afkomstig. Het haakje is compleet en heeft een lengte van 1,7 cm (afb. 6.2;2). Het kledinghaakje heeft de vorm van een blad met daarin vier gaatjes. In de opvulling van greppel G2 is ook een ijzeren haak gevonden. Uit de verstoorde bouwvoor in het zuiden van werkput 1 zijn twee fragmenten van een bronzen knoopje afkomstig. Dit knoopje is een bol knoopje met een diameter van 1,5 cm. De knop van het knoopje is versierd met een bloemenmotief (afb. 6.2;3). Ook een omgevouwen plaatje van een koperlegering dat mogelijk van een bestekheft afkomstig is en een miniatuur van de Eiffeltoren – waarschijnlijk een sleutelhanger – zijn in de verstoorde bouwvoor aangetroffen (respectievelijk afb. 6.2;1 en 4). De overige metaalvondsten betreffen zeer geoxideerde en verweerde fragmenten ijzer, die gedeselecteerd zijn op basis van de fragmentatie.

Afb. 6.2. Enkele metaalvondsten aangetroffen tijdens het onderzoek: 1 mogelijk mesheft, 2 kledinghaakje, 3 knoopje, 4 Eiffeltoren.

6.4 DIERLIJK BOTMATERIAAL

Slechts drie sporen bevatten dierlijk botmateriaal, waarvan een spoor bewerkt bot bevatte. Het bewerkte bot betreft een deel van een knoopje en is gevonden in de kuil met de borrelglaasjes. Het knoopje heeft een diameter van ca. 1,5 cm gehad. Dit knoopje zal eveneens een 20ste-eeuwse datering hebben. In dezelfde kuil zijn tevens enkele fragmenten van mogelijk eierschalen aangetroffen.

In een kuil centraal gelegen in werkput 1 zijn kaakfragmenten met kiezen van een varken aangetroffen.¹⁰ Gezien de slijtage van de kiezen en de aanwezigheid van de achterste kiezen (M3) moet dit dier in ieder geval ouder dan 20 maanden zijn geweest. In de vulling van een paalkuil in het westen van werkput 2 is een fragment verbrand bot gevonden dat dusdanig verweerd is, dat de diersoort niet meer te bepalen is.¹¹ Het aangetroffen onbewerkte botmateriaal wordt als slachtafval gezien.

¹⁰ S26, vnr. 9.

¹¹ S49, vnr. 18.

7 CONCLUSIE EN BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN

7.1 CONCLUSIE

Binnen het onderzoeksgebied zijn de resten van twee palenrijen en enkele perceelsgreppels aangetroffen. De twee palenrijen behoren eventueel tot de plattegrond van een bijgebouw zoals een schuur, al is de paalzetting vrij dicht voor een gebouwstructuur. De paalsporen van de palenrij dateren in de nieuwe tijd. De sporen zijn niet eenduidig aan een bekend erf te koppelen. De greppels die zijn aangetroffen, hangen waarschijnlijk samen met wegen die ten noorden en ten zuiden van het onderzoeksgebied liepen. De greppel in het noorden van het onderzoeksgebied, heeft de oudste datering en de opvulling hiervan wordt in de periode 1400-1600 geplaatst. Tegenwoordig is deze weg nog min of meer zichtbaar in de vorm van het Meesterspad. De zuidelijke greppel hangt mogelijk samen met een voorganger van de huidige Schoolstraat. De overige sporen dateren uit de nieuwe tijd of zelfs later. Het vondstmateriaal dat is aangetroffen binnen het onderzoeksgebied past bij het beeld van 'gewone' huisraad in deze periode.

Behalve de archeologische resten zijn binnen het onderzoeksgebied ook recente verstoringen aangetroffen die samenhangen met de bouw en de sloop van de voormalige bebouwing. Ondanks de verstoringen, was de conservering van de sporen redelijk goed te noemen. Deze verstoringen hadden onder ander tot gevolg dat slechts in het uiterste noorden van het onderzoeksgebied een deel van het profiel intact was. In de overige delen is het gebied afgetopt en ligt op het dekzand een verstoorde A-horizont

7.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

1. *Sluit de bodemkundige en geomorfologische informatie uit het onderzoek aan op het beeld zoals weergegeven op de gedetailleerde geomorfologische kaart voor het onderzoeksgebied? (Zie <http://www.deventer.nl/ontspannen/cultuur/archeologie/archeologiebeleid/inventarisaties-en-achtergronddocumenten-verwachtingskaart/inventarisaties-en-achtergronddocumenten-verwachtingskaart/geomorfologische-kaart>) Zo niet, op welke punten worden afwijkingen gesignaleerd en wat betekent dit voor de archeologische verwachting?*

De geomorfologische en bodemkundige informatie uit het onderzoek sluit deels aan bij het beeld dat voorafgaand aan het onderzoek was geschetst op de geomorfologische kaart voor het onderzoeksgebied. De natuurlijke ondergrond van het onderzoeksgebied bestaat inderdaad uit dekzand, maar op deze locatie was geen intact plaggendek meer aanwezig. Tevens kon het oorspronkelijke bodemtype niet meer vastgesteld worden doordat de oorspronkelijke bodem niet meer aanwezig is, als gevolg van aftopping van het gebied. Dit uitte zich in een verstoorde A-horizont die direct op het dekzand ligt. Voor de archeologische verwachting betekent dit dat voor het onderzoeksgebied de verwachting naar beneden bijgesteld dient te worden. Door de opgraving zelf dient dit gebied echter al als verstoord aangegeven te worden. In de directe omgeving van het onderzoeksgebied kan de archeologische verwachting gehandhaafd blijven, aangezien de verstoringen zeer lokaal zijn en samenhangen met de sloop van de bebouwing die op deze locatie stond. Verder blijkt uit het huidige onderzoek dat ondanks de verstoringen nog wel archeologische resten aanwezig kunnen zijn.

2. *Zijn er archeologische sporen aanwezig in het onderzoeksgebied?*
Ondanks de verstoringen van de bouw en de sloop van de voormalige bebouwing in het onderzoeksgebied, zijn hier inderdaad archeologische resten aangetroffen. Deze sporen concentreren zich voornamelijk in de westelijke helft van het onderzoeksgebied.
3. *Wat is de aard, datering en ruimtelijke verspreiding van de aangetroffen sporen?*
De aangetroffen archeologische sporen bestaan uit paalkuilen, kuilen, plantkuilen en greppels. Zoals gezegd komen deze sporen voornamelijk voor in de westelijke helft van het onderzoeksgebied. De oostelijke helft van het gebied is tot een grotere diepte verstoord dan de westelijke helft.

De aangetroffen sporen betreffen twee palenrijen uit de periode van de overgang van de late middeleeuwen naar de nieuwe tijd. Wellicht behoren deze palenrijen tot een plattegrond van een schuur. Uit recentere tijden, de 20ste eeuw, dateren enkele kuilen die samenhangen met de tuinen en groenstroken die tussen de bebouwing lagen.

4. *Hoe is de conserveringstoestand van de aanwezige resten?*

De conserveringstoestand van de sporen is ondanks de aanwezige verstoringen redelijk goed. Het vondstmateriaal is gefragmenteerd en verweerd, echter de aanwezigheid van onverbrand dierlijk botmateriaal wijst op een redelijke conserveringsomstandigheden.

5. *Zijn binnen het onderzoeksgebied vindplaatsen aan te wijzen? Zo ja, hoe kunnen deze worden begrensd, getypeerd en gedateerd?*

Binnen het onderzoeksgebied is één vindplaats gedefinieerd. Het betreft bewoningssporen (gebouwplattegrond) uit de periode van de overgang van de late middeleeuwen naar de nieuwe tijd. Door het geringe en redelijk gefragmenteerde vondstmateriaal is een scherpere datering van de vindplaats niet mogelijk. De vindplaats wordt in het noorden en zuiden begrensd door greppels die als perceelsgrenzen gezien kunnen worden. In het westen en oosten is de vindplaats niet begrensd, de sporen lopen in beide richtingen door.

6. *Wat is de inhoudelijke en fysieke waardering van deze vindplaats(en)?*

Zowel inhoudelijk als fysiek gezien scoort de vindplaats niet bovengemiddeld. De aangetroffen sporen en vondsten dragen zeker bij aan de kennis over de ontwikkeling van de historische dorpskern van Bathmen, een thema waar nog kennislacunes bestaan. Daar staat echter tegenover dat de aangetroffen archeologische resten niet van goede kwaliteit zijn. Ook zijn dergelijke vindplaatsen in de regio Deventer en Bathmen niet zeldzaam. Door deze sporen echter in een groter geheel te bekijken, bijvoorbeeld in de ontwikkeling van de dorpskern van Bathmen, valt nog veel informatie te verkrijgen.

7. *Zijn er aanwijzingen dat delen van het onderzoeksgebied dermate zijn verstoord dat geen archeologische resten meer verwacht worden?*

In het onderzoeksgebied zijn inderdaad recente verstoringen aangetroffen. Deze verstoringen waren echter niet dermate groot dat er geen archeologische resten meer in het onderzoeksgebied aanwezig waren. Vooral in werkput 1 was het sporenniveau nog dusdanig intact dat hier de sporen van twee palenrijen zijn aangetroffen. In het zuiden en oosten van werkput 2 is het bodemarchief tot een grotere diepte verstoord. In deze zone zijn geen archeologische resten meer aanwezig.

Onderzoeksvraag 8 en 9; Indien er een vuursteenvindplaats aanwezig is;

Er zijn in het onderzoeksgebied geen fragmenten van vuursteen aangetroffen en daarmee ook geen vuursteenvindplaats.

Onderzoeksvraag 10 en 11; Indien er een prehistorische vindplaats aanwezig is:

Er zijn in het onderzoeksgebied geen vondsten of sporen met een prehistorische datering aangetroffen.

Onderzoeksvraag 13 en 14; Indien er een middeleeuwse vindplaats aanwezig is:

13. *Kan een koppeling gemaakt worden met sporen van de erven ten zuiden van het plangebied? Of met een van de andere historisch bekende erven in de directe omgeving?*

De aangetroffen paalsporen van de palenrijen zijn niet eenduidig te koppelen aan een van de bekende erven in de omgeving. Qua datering passen de sporen in de periode van de stichtingsdatum van erve Veldkamp, ten zuiden van het onderzoeksgebied. Tussen het onderzoeksgebied en deze erven ligt echter een historische weg. Het lijkt niet waarschijnlijk dat sporen behorende tot een erf aan de overzijde van een weg liggen, maar het valt ook niet uit te sluiten. Mogelijk behoren de aangetroffen sporen tot een nog onbekend erf op de locatie van het onderzoeksgebied.

14. *Zo ja, zijn er aanwijzingen oudere voorgangers van de boerderijen? En zijn er ook aanwijzingen*

aanwezig voor een eventuele verplaatsing van de erven?

Doordat de aangetroffen bewoningssporen niet aan een bekende boerderij zijn te koppelen, is het ook niet mogelijk een eenduidige uitspraak te doen over de verplaatsingen van erven en eventuele voorgangers. Het zou mogelijk kunnen zijn dat de aangetroffen sporen tot een erf behoren dat naar het zuiden toe is verplaatst, naar de overzijde van de weg, waardoor in de periode van de Hottinger kaart de locatie van het onderzoeksgebied onbebouwd is. Dit valt echter niet te bewijzen en daarom worden er hier wat dit betreft ook geen aannames gedaan.

VERANTWOORDING AFBEELDINGEN

Alle afbeeldingen © Archeologie Deventer, gemeente Deventer met uitzondering van:

Afb. 4.3: Bathmen.net; Jac. Volkers.

LITERATUUR

Bartels, M.H. & B. Vermeulen, 2005. Bathmen, Dorpsschool (nr. 263), in: *Deventer Jaarboek 2005*, 78.

Kastelein, D., 2009. *Plangebieden Schoolstraat en Westerhuis te Bathmen, gemeente Deventer; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek* (RAAP-notitie 3117), Weesp.

Lubberding, H.H.J., 1999. Onderzoek aan de Dorpsstraat, in: *Hunnepers 1999*, 19.

Mittendorff, E., 2014. *Controleboringen Schoolstraat 10, Bathmen (project 524)* (Briefrapport Archeologie Deventer 38), Deventer.

Oosterwegel, A., 2014. *Schoolstraat 13 Bathmen. Nieuwbouw bibliotheek, winkel en appartementen* (Archeologische Bureaustudie 630), Deventer

Spitzers, T., 2014. *Een archeologische begeleiding aan de Schoolstraat 10 te Bathmen* (Archeodienst Rapport 582), Zevenaar.

Wal, M. van der, 2016. *Programma van Eisen, Schoolstraat 13 te Bathmen*, Deventer.

Willemse, N.W., L.J. Keunen, L.M.P van Meijel & T. Bouma, 2013. *...Die plaatsen, welke in de Douwelerkolk verdronken zijn... Fysisch- en historisch-geografische bouwstenen voor een archeologische verwachtingskaart van de gemeente Deventer* (RAAP-Rapport 2571), Weesp.